

УДК: 338.48:578.834

Оксана Давидова

*д-р екон. наук, професор,
завідувач кафедри туризму*

Світлана Сисоєва

*канд. наук з держ. управління, доцент,
доцент кафедри туризму,
Державний біотехнологічний університет*

РОЗВИТОК ТУРИЗМУ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Туризм забезпечує засобами для існування мільйони людей, а мільярдам дає змогу гідно оцінити культурну самобутність свого народу і народів інших країн, а також багатство природи. У деяких країнах частка цього сектора у ВВП становить понад 20%. Загалом туризм є третьою за величиною експортною галуззю світової економіки. Туризм став одним із секторів, що найбільш постраждав від пандемії COVID-19, яка серйозно позначилася на економіці, отриманні людьми засобів до існування, системі суспільних послуг та обмежила спектр можливостей на всіх континентах. Одним із пріоритетних завдань має бути збереження джерел засобів до існування, що залежать від цього сектора, водночас відновлення туристичної діяльності відкриває перспективи для проведення перетворень з акцентом на те, щоб регулювати вплив пандемії на напрямки, які відвідують туристи, та формувати в населення й працівників підприємств цієї галузі більш високий потенціал протидії шляхом упровадження інновацій, цифровізації, забезпечення стійкості та налагодження партнерських зв'язків [1].

Наслідки COVID-19 для туризму створюють додаткове навантаження на збереження культурної спадщини та додатковий вплив на культурно-соціальну структуру громад, особливо корінних народів та етнічних груп. Наприклад, закриття ринків ремісничих виробів, продукції та інших товарів особливо позначилося на доходах жінок – представниць корінних народів [2].

Припинено або відкладено багато звичних заходів, що пов'язані із нематеріальною культурною спадщиною, таких як традиційні фестивалі та збори, які мали серйозний вплив на соціальне та культурне життя людей в усьому світі. Особливо постраждали ті, хто займається виконавським мистецтвом та традиційними ремеслами, зокрема представники місцевого та корінного населення, які переважно працюють у неформальному секторі.

Об'єкти всесвітньої культурної спадщини та музеї також сильно залежать від доходів, які дає туризм, з погляду проведення вкрай важливої роботи з моніторингу, консервації й археологічної діяльності. Скорочення кількості відвідувачів безпосередньо вплинуло на відповідні оперативні бюджети.

В умовах пандемії 90 % країн закрили свої об'єкти всесвітньої спадщини, що мало величезні соціально-економічні наслідки для громад, які залежать від доходів сектору туризму. У період кризи закрили 90 % об'єктів всесвітньої спадщини, а 13 %, можливо, уже ніколи не відкриють знову. Мережа європейських музейних організацій оцінює втрати доходів музеїв, розташованих у туристичних регіонах Європи, на рівні 75–80 % [3].

Об'єкти всесвітньої спадщини та культурні установи поступово відновлюють свою роботу відповідно до нових протоколів охорони здоров'я та безпеки, однак багато з них відчують значне зниження кількості відвідувачів. Така ситуація може мати довгострокові наслідки і змінитися на краще у разі збільшення кількості відвідувачів. До кризи, зумовленої COVID-19, загальносвітовий дохід культурної та творчої галузей становив 2250 млрд дол. США на рік, а експорт – понад 250 млрд дол. США [4–5].

Країни світу поступово знімають обмеження на відвідування і туристична діяльність почала відновлюватися, водночас пріоритетним завданням є охорона здоров'я. Скоординованих протоколів охорони здоров'я, які захищають населення та мандрівників, одночасно підтримуючи туристичні компанії та їхніх працівників, слід неухильно дотримуватися.

Криза змусила переосмислити значення і місце галузі туризму та її внесок у досягнення цілей сталого розвитку, в охорону природи і виконання Паризької угоди про зміну клімату. Такі умови переформатували діяльність туристичних об'єктів, спрямовуючи

її на формування більш сталого та інклюзивного туристичного сектора, який має підвищений потенціал протидії кризам.

Таким чином, відновлення галузі туризму, збільшення його внеску в реалізацію Стратегії розвитку на період до 2030 року, переформування на інклюзивний та нейтральний сектор, який активно використовуватиме інновації та досягнення цифровізації, урахувавши цінності та потреби населення, забезпечуючи гідні можливості зайнятості для всіх зацікавлених сторін, є пріоритетним завданням країн усього світу і виявляється можливим за умови колективних зусиль та за допомогою міжнародного співробітництва.

Ключові слова: туризм, криза, розвиток, об'єкти всесвітньої спадщини.

Список використаних джерел

1. Атаманчук З. А. Глобальні тенденції розвитку міжнародного туризму в структурі світового ринку послуг // Бізнес Інформ.– 2020.– № 4.– С. 21–27.
2. Прохорова В. В. Інноваційні стратегії розвитку підприємств туристичної індустрії як креативна форма організації підприємницької діяльності / Прохорова В. В., Давидова О. Ю., Проценко В. М. // Вісник економіки транспорту і промисловості : зб. наук. пр. УкрДУЗТ.– Харків, 2018.– Вип. 63.– С. 207–215.
3. Forecasted change in revenue from the travel and tourism industry due to the coronavirus (COVID-19) pandemic worldwide from 2019 to 2020 // Statista.– URL: <https://www.statista.com/forecasts/1103426/covid-19-revenue-travel-tourism-industry-forecast>.
4. UNESCO, COVID-19: UNESCO and ICOM concerned about the situation faced by the world's museums, 18 May 2020.– URL: <https://en.unesco.org/news/covid-19-unesco-and-icom-concerned-about-situation-faced-worlds-museums>.
5. Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development.– URL: <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/library/sustainable-development-report/the-2030-agenda-for-sustainable-development.html>